

12 ปี

ศาลจังหวัดอำนาจเจริญ
แผนกคดีเยาวชนและครอบครัว

ศาสตราจารย์ชำนานาถ เจริญ แผนกศศึกษาชั้นและศรชบศรวิ

ความหมายของตราสัญลักษณ์ฉลองสิริราชสมบัติ ๖๐ ปี

อักษรพระปรมาภิไธย ภ.ป.ร. สีเหลืองนวลทอง อันเป็นสีประจำวันพระบรมราชสมภพขลิบรอบตัวอักษรด้วยสีทองบนพื้นสีน้ำเงินเจือทอง อันเป็นสีประจำสถาบันพระมหากษัตริย์ล้อมด้วยเพชรอันเป็นเอกแห่งรัตนะ หมายถึงเหล่านักปราชญ์ราชกิจสำคัญอีกบรรดาช่างอันมีชื่อ พระยาช่างสำคัญ นางงาม เหล่าทนต์ทนาย ข้าราชการบริวาร อันยอดเยี่ยมในการปฏิบัติราชการอย่างสุจริตยิ่ง เหล่านี้เปรียบด้วยเพชรอันชื่อว่ารัตนะ แวดล้อมประดับพระเกียรติยศแห่งพระมหากษัตริยาธิราชพระองค์นั้นอันเหนือยิ่งกว่าเพชร

อันได้ชื่อว่ารัตนะทั้งปวง คือ พระมหากษัตริย์ผู้ทรงสถิตเป็นเพชรอันยอดเยี่ยมในดวงใจราษฎร ทรงบำบัดทุกข์ผดุงสุข

เป็นที่พึ่งอันเกษมสุขร่มเย็นแก่ปวงพลนิกร ซึ่งต่างเชื่อชาติศาสนาในพระราชอาณาจักรของพระองค์

อนึ่ง อักษรพระปรมาภิไธย ภ.ป.ร. นี้ ประดิษฐานบนพระที่นั่งภัทรบิฐภายใต้พระมหาพิชัยมงกุฎประกอบพระอุณาโลม

อันเป็นหนึ่งในเครื่องเบญจสิริราชกกุธภัณฑ์ แวดล้อมด้วยพระแสงขรรค์ชัยศรีและพระแสงขรรค์ทศพรทูลอดอยู่เบื้องขวาแห่งพระที่นั่งภัทรบิฐ

อันประดิษฐานบนฐานเขียง ซึ่งทอดฉลองพระบาทประดิษฐานอยู่ เหล่านี้รวมเรียกว่าเครื่องเบญจราชกกุธภัณฑ์ ประกอบด้วยสิ่งอันแสดงความเป็นกษัตริย์ทั้ง ๕ คือ พระมหาพิชัยมงกุฎ ๑ พระแสงขรรค์ชัยศรี ๑ ธำมรงค์ ๑ พัดวาลวิชนีและพระแสง ๑

ฉลองพระบาท ๑ หมายถึงปีแห่งการเฉลิมฉลองสิริราชสมบัติ ล่างลงมาเป็นแพรแถบสีชมพูขลิบทองเขียนอักษรสีทอง

ความว่าฉลองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี พุทธศักราช ๒๕๔๙ ปลายแห่งแพรแถบผูกเป็นภาพพระปี่เป็นวานรกายขาว

มือถือก้านลายขลุ่ยอันเป็นกรอบลายของตราสัญลักษณ์ อยู่ด้านขวา ส่วนด้านซ้ายปลายแพรแถบผูกเป็นภาพครุฑ

เป็นครุฑหน้าขาวากายสีเสนปนทอง มือถือก้านลายกรอบแห่งตราสัญลักษณ์ พื้นภาพตราสัญลักษณ์

เฉลิมพระเกียรติทั้งหมดสีเดียวปนทอง อันหมายถึงสีอันเป็นเดชแห่งวันพระบรมราชสมภพ และยังหมายถึง

สีของความมั่งคั่งอุดมสมบูรณ์แห่งผืนภูมิประเทศที่ทรงปกครองทำนุบำรุงอย่างหนักยิ่งมาตลอดระยะเวลา

ที่ทรงครองสิริราชสมบัติมา ณ บัดนี้ถึงมหามงคลสมัยที่จะฉลองเฉลิมพระเกียรติ

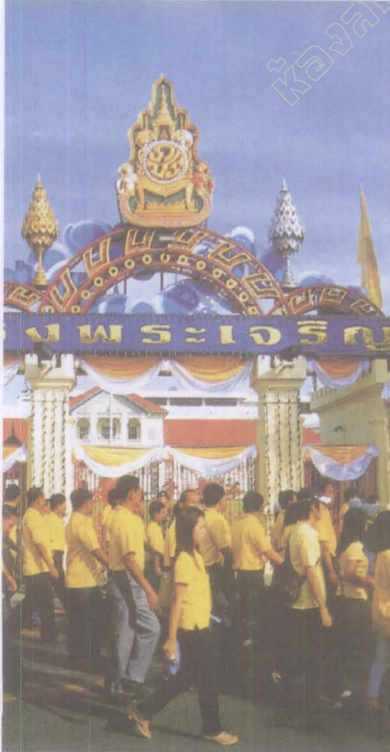
ในการครองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี อันยาวนานที่สุดยิ่งกว่าพระมหากษัตริย์พระองค์ใด

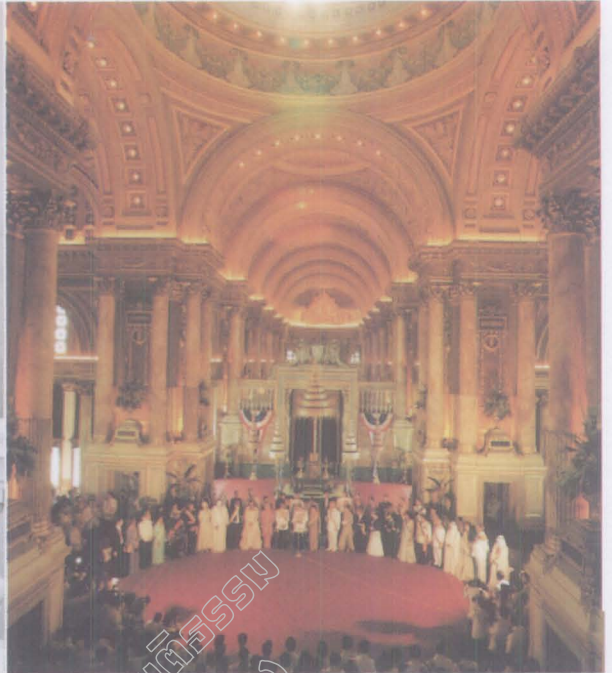
ในพระราชพงศาวดารในสยามประเทศ

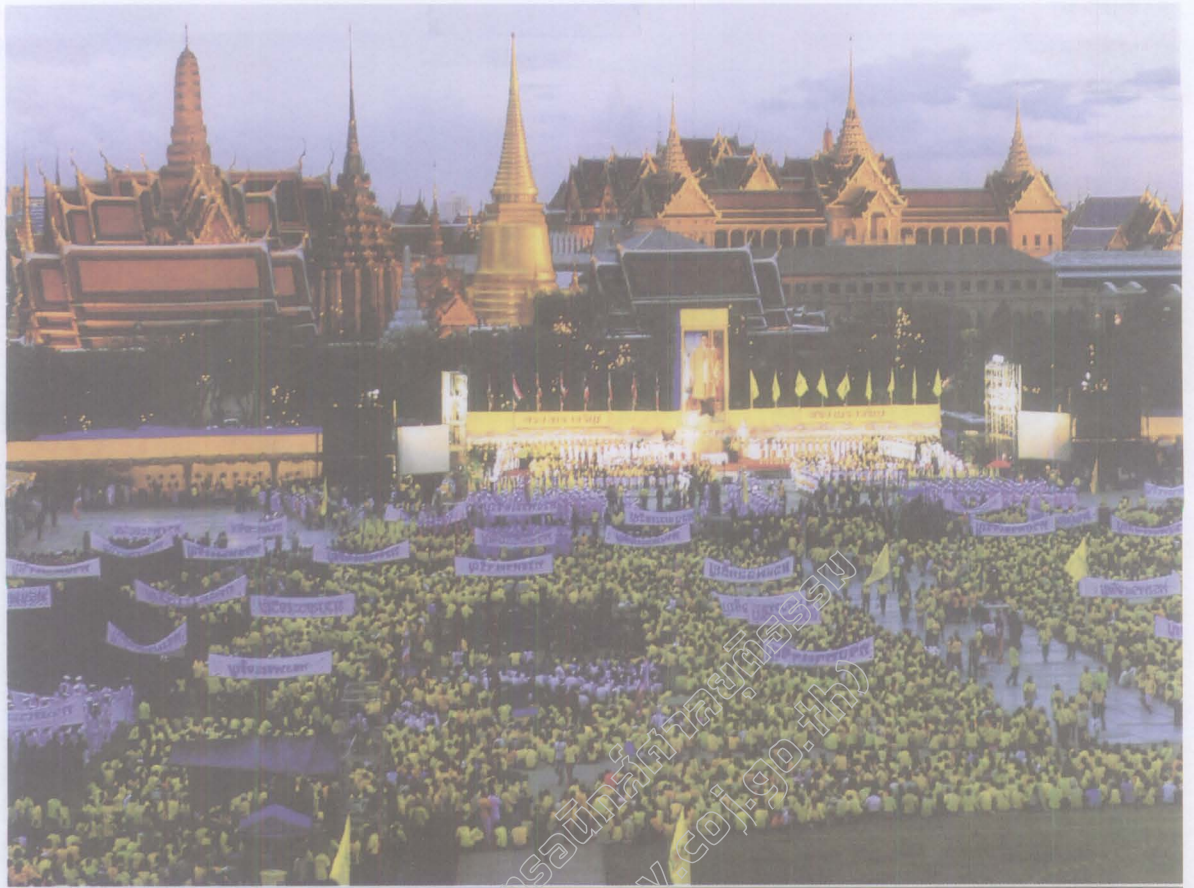
ขอพระองค์ทรงพระเจริญยิ่งยืนนาน
ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อมขอเดชะ
ข้าพระพุทธเจ้า คณะผู้พิพากษา คณะผู้พิพากษาสมทบ
คณะผู้ประณีประนอม และคณะข้าราชการตุลาการ
ศาลจังหวัดอำนาจเจริญ แผนกคดีเยาวชนและครอบครัว

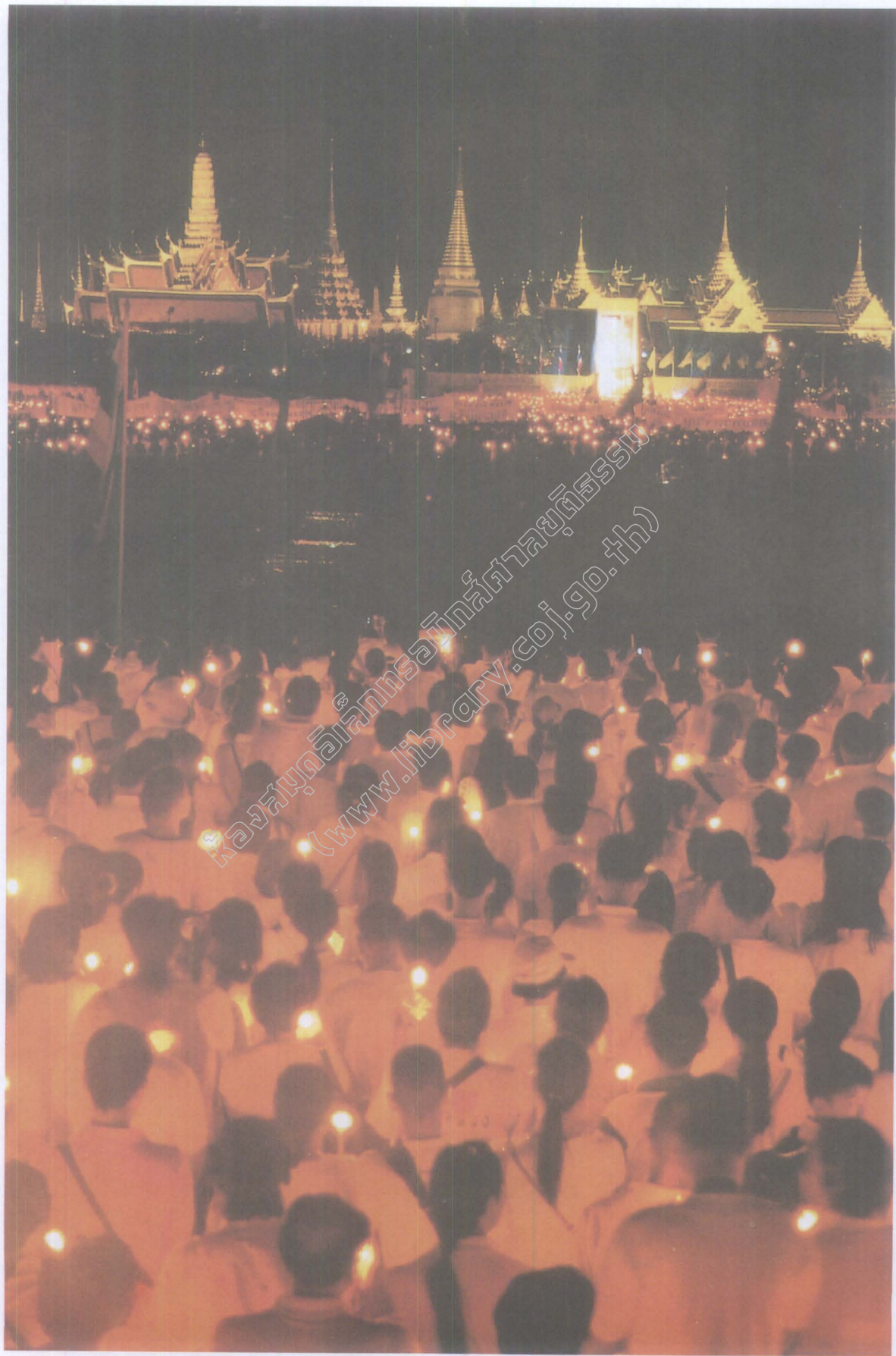

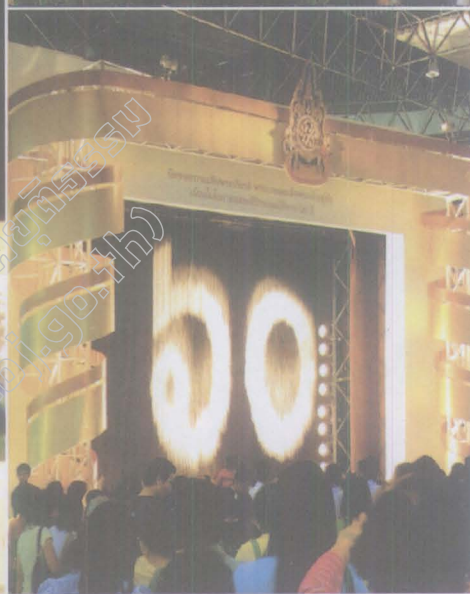

ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์
(www.library.coj.go.th)

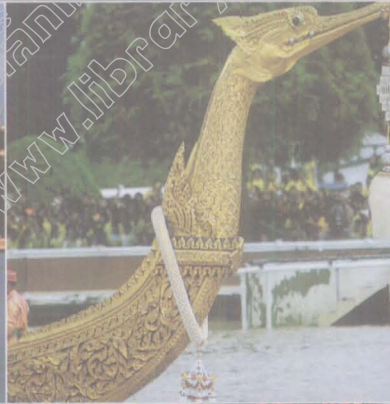

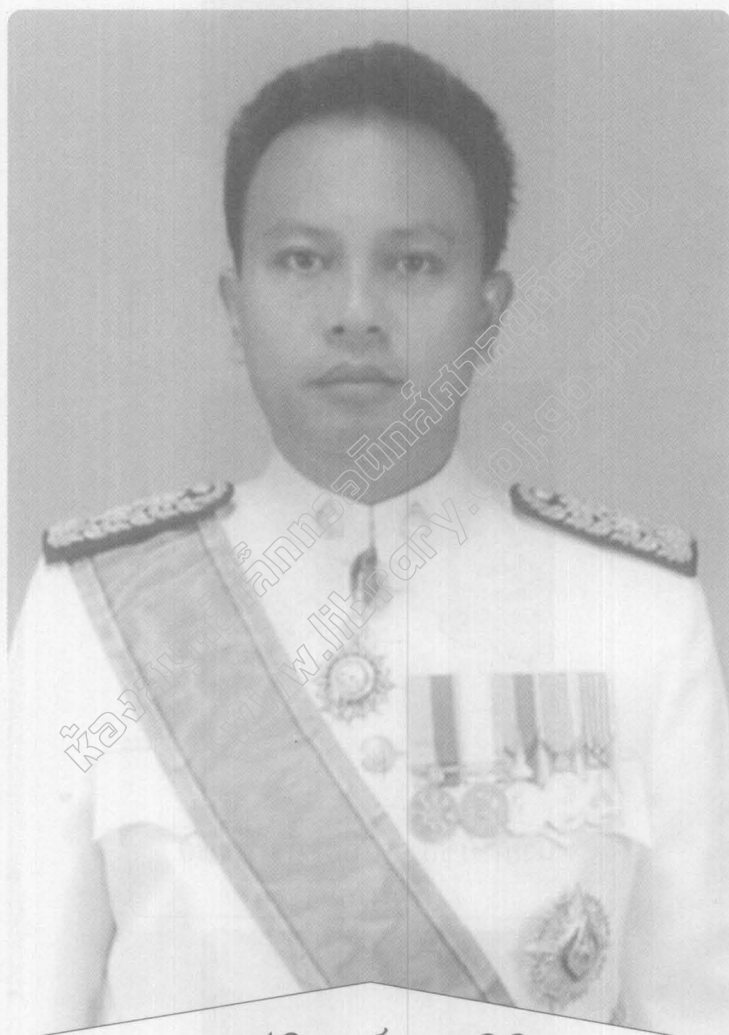

បំបាត់អ្នកបាត់បង់

ศาลจังหวัดอำนาจเจริญแพ้นักตัดไม้ชาวชนและครอบครัว

นายปฏิกรณ์ คงพิพิธ

ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดอำนาจเจริญ
แผนกคดีเยาวชนและครอบครัว

รายนามผู้พิพากษาศาลจังหวัดอำนาจเจริญ แผนกคดีเยาวชนและครอบครัว

นายประสิทธิ์ ดวงตะวงษ์
ผู้พิพากษา

นายสมชัย เสถียรกิจการชัย
ผู้พิพากษา

นางสาวจุฑาภรณ์ อาชารักษ์
ผู้พิพากษา

ท่าเทียบ ข้าราชการธุรการศาล

นางอัปสร บุระคำ
ผู้อำนวยการสำนักงานประจำศาลจังหวัดอำนาจเจริญ
แผนกคดีเยาวชนและครอบครัว
6 พ.ย. 49 - ปัจจุบัน

นายณรงค์ วงศ์จำปา
เจ้าพนักงานศาลยุติธรรม 7
รักษาการแทน
ผู้อำนวยการสำนักงานประจำศาลจังหวัดอำนาจเจริญ
แผนกคดีเยาวชนและครอบครัว
1 เม.ย. 2549 - 5 พ.ย. 49

ฝ่ายบริหาร

นางสาววิไลพร แสงเกาะ
เจ้าพนักงานการเงินและบัญชี 2

นางสาวรัชฎาพร มุทะพัต
เจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรม 2

นายถนอม แสงสุกาว
นักการภารโรง

นายทวี ปุคะภาค
นักการภารโรง

นายธนาวรรณ ประธาน
พนักงานขับรถยนต์

ฝ่ายคดี

นายณรงค์ วงศ์จำปา
เจ้าพนักงานศาลยุติธรรม 7

นายณรงค์ศักดิ์ แสงบุญ
เจ้าพนักงานศาลยุติธรรม 4

นายเฉลิมพงษ์ ศรีแก้วกุล
เจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรม 2

นางสาววิภาวรัตน์ นิลกำแพง
เจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรม 1

นายบุญถิ่น สะดิวังค์
เจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรม 1

ทำเนียบ ข้าราชการธุรการศาล

ฝ่ายช่วยพิจารณาคดี

จ.ศ.ทศวิทย์ อินบุญญา
นิติกร 5

นางสาวสุปราณี พลະสุ
เจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรม 2

นางสาวสิริยากร พิลาดง
เจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรม 1

ฝ่ายส่งเสริมและวิชาการ

นางสาวพุลทรัพย์ แสงสะโ
นิติกร 3

นายเกรียงศักดิ์ ไชยงาม
นิติกร 4

นายวีระ หูวง
เจ้าหน้าที่ศาลระบบงานคอมพิวเตอร์

ประชาสัมพันธ์

ตำรวจประจำศาล

ค.ต.สุพจน์ นามจันทร์

ค.ต.ธวัชชัย ทิพระยาหาร

รปภ.

พลฯ ปรีดา แพงเหล่า

พลฯ สิทธิพร โล่ห์คำ

นายวิเชียร สุคินบุตร

รายนามผู้พิพากษาสมทบศาลจังหวัดอำนาจเจริญ

แพ่งคดีเยาวชนและครอบครัว

นางเพ็ญศิริยา ตั้งตระกูลวงศ์
ประธานผู้พิพากษาสมทบ

นางเก็จแก้ว เมตตาริกานนท์

นางจริยา ศิริอำนาจ

นายเฉลิมชาติ จันทรเสนา

นายชัยวัฒน์ โลหะไพบุลย์กุล

นางทิพย์ประภา ตั้งตระกูลวงศ์

นายนิคม ตัญญาบุญญิกุล

นางนิยม มุทาวัน

นางบุญน้อม จันทรเสนา

นางผ่องพรรณ เสงี่ยมศักดิ์

รายนามผู้พิพากษาสมทบศาลจังหวัดอำนาจเจริญ

แผนกคดีเยาวชนและครอบครัว

นายพยงค์ พงศ์สิน

นางเพชรแก้ว วิกรัยพัฒน์

นางยุวรินทร์ เสงี่ยมศักดิ์

นางวราภรณ์ สุทธิเดช

นางวิไล บุญเสริม

นางศุภลักษณ์ บุญวิทย์

นางสุจิตรา นิยมพานิชพัฒนา

นายสุรพันธ์ ตั้งสกุล

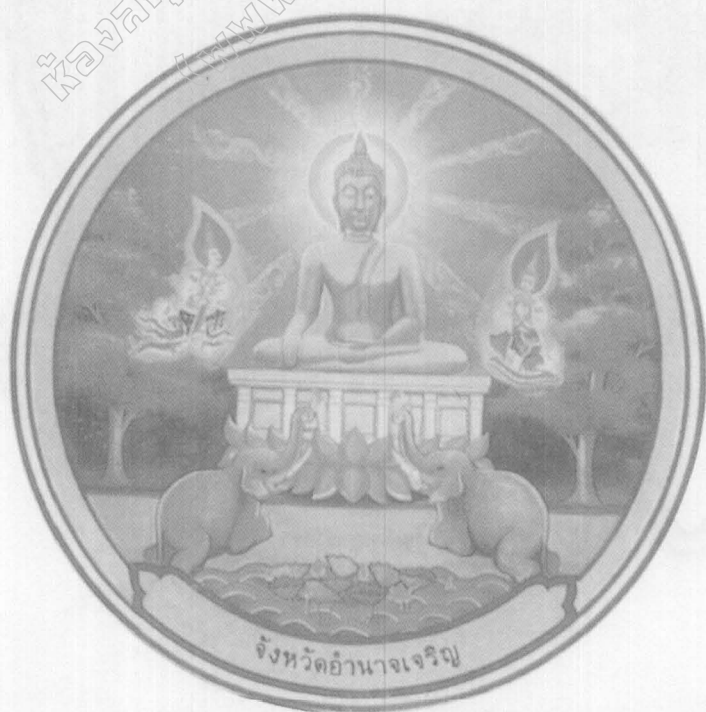
นางอารีพันธ์ วงศ์เจริญ

นางอุไรวรรณ ขำนาญระเบียบกิจ

นางเพ็ชรศรี กองเพียร

แผนที่ จังหวัดเชียงใหม่

ประวัติ

จังหวัดอำนาจเจริญ

เมืองอำนาจเจริญตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2539 โดย ท้าวอุปราช เจ้าเมืองพร แขวงสุวรรณเขต ประเทศ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ได้ขอพยก ครอบครวมาพึ่งพระบรมโพธิสมภารพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ณ บ้านค้อใหญ่ ซึ่งก็คือบ้าน อำนาจ ตำบลอำนาจ กิ่งอำเภอสิโอำนาจในปัจจุบัน ต่อมาได้เปลี่ยนชื่อเป็นเมืองสิโอำนาจมีฐานะเป็น เมืองในความปกครองของนครเขมรราช

พ.ศ. 2410 พระอมรอำนาจ (เสื่อ อมรสิน) ผู้ ครองเมืองอำนาจเห็นว่าถ้าย้ายเมืองอำนาจมาขึ้นต่อ เมืองอุบลราชธานี จะสะดวกในการติดต่อราชการมากจึง ได้มีใบบอกกราบทูลพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้า อยู่หัว ซึ่งพระองค์ได้โปรดเกล้าตามทูลขอให้เมืองอำนาจ ขึ้นต่อเจ้าผู้ปกครองเมืองอุบลราชธานีตั้งแต่นั้นมา

สมัยสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้มีการ ปฏิรูปการบริหารราชการแผ่นดิน ให้เป็นไปตามแบบ อย่างยุโรป เมืองอำนาจได้เปลี่ยนฐานะเป็นเมืองอำนาจ เจริญอยู่ในความปกครองของมณฑลเทศาภิบาลปกครอง ท้องที่อุบลราชธานี และทางราชการได้แต่งตั้งท้าวพระยา ในราชวงศ์มาปกครองเมืองอำนาจเจริญ ติดต่อกันมา โดยตลอดจนถึงปี พ.ศ. 2455 ได้มีการแต่งตั้งนายอำเภอ ขึ้นปกครองเมืองอำนาจเจริญ นายอำเภอคนแรก คือ รองอำมาตย์โทหลวงเอนกอำนาจ (เปี้ย สุวรรณกฎ) ต่อมา นายอำเภอท่านนี้ได้ย้ายอำเภอเมืองอำนาจเจริญตามคำแนะนำของพระยาสุนทรพิพิธ เมื่อครั้งดำรงตำแหน่งเลขา มณฑลอิสาน ซึ่งพิจารณาเห็นว่าที่ตั้งใหม่เป็นชุมทาง

สี่แยกระหว่าง เมืองเขมรราช เมืองอุบล เมืองมุก และ เมืองยศ (ยโสธร) ทำให้การคมนาคมสะดวกและคาดว่าจะ มีความเจริญยิ่งขึ้น โดยย้ายจากบ้านอำนาจ ตำบล อำนาจ ไปตั้งที่บ้านมุง ตำบลมุง อำเภออำนาจเจริญ จนถึง ปัจจุบัน

พ.ศ. 2510 ทางราชการได้แยกการปกครอง ของอำเภออำนาจเจริญออกเป็น 4 ตำบล ตั้งขึ้น เป็นกิ่งอำเภอหัวตะพาน และยกฐานะเป็นอำเภอหัว ตะพานในปี พ.ศ. 2514

พ.ศ. 2518 ได้แยกการปกครองของอำเภอ อำนาจเจริญอีก 5 ตำบล ตั้งขึ้นเป็นกิ่งอำเภอเสนางคนิคม และยกฐานะเป็นอำเภอเสนางคนิคมในปี พ.ศ. 2526

เมื่อวันที่ 1 เมษายน 2534 ได้แยกการปกครอง ของอำเภออำนาจเจริญอีก 6 ตำบล ตั้งขึ้นเป็นกิ่งอำเภอ สิโอำนาจ

จังหวัดอำนาจเจริญ เดิมขึ้นอยู่ในเขตการ ปกครองของจังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งเป็นจังหวัดที่มี พื้นที่ติดชายแดนมีอาณาเขตกว้างขวาง และมีพลเมืองมาก เพื่อประโยชน์ในการปกครอง การรักษาความมั่นคง การ อำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในท้องที่ จึงได้มีการ เสนอให้มีการแยกอำเภออำนาจเจริญ อำเภอหัวตะพาน อำเภอชานุมาน อำเภอเสนางคนิคม อำเภอพนา อำเภอ ปทุมราชวงศา และกิ่งอำเภอสิโอำนาจ ออกจากจังหวัด อุบลราชธานี รวมตั้งขึ้นเป็นจังหวัดอำนาจเจริญ เมื่อวันที่ 2 กันยายน 2536 ให้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 ธันวาคม 2536 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ หน้า 4-6 เล่มที่ 113 ตอน 125 เป็นจังหวัดที่ 75 ของ ประเทศไทย

พระราชกฤษฎีกา

กำหนดวันเปิดทำการแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว
ในศาลจังหวัดอำนาจเจริญ

พ.ศ. ๒๕๓๗

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๙ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๓๗

เป็นปีที่ ๔๙ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้
ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดวันเปิดทำการแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวในศาลจังหวัด
อำนาจเจริญ เพื่อทำการพิจารณาพิพากษาคดีต่อไป

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๗๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และมาตรา ๘
วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว
พ.ศ. ๒๕๓๔ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกากำหนดวันเปิดทำการแผนกคดี
เยาวชนและครอบครัวในศาลจังหวัดอำนาจเจริญ พ.ศ. ๒๕๓๗”

มาตรา ๒ พระราชกฤษฎีกานี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา
เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้เปิดทำการแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวในศาลจังหวัดอำนาจเจริญ ตั้งแต่
วันที่ ๒๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๓๗ เป็นต้นไป

มาตรา ๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมรักษาการตามพระราชกฤษฎีกานี้

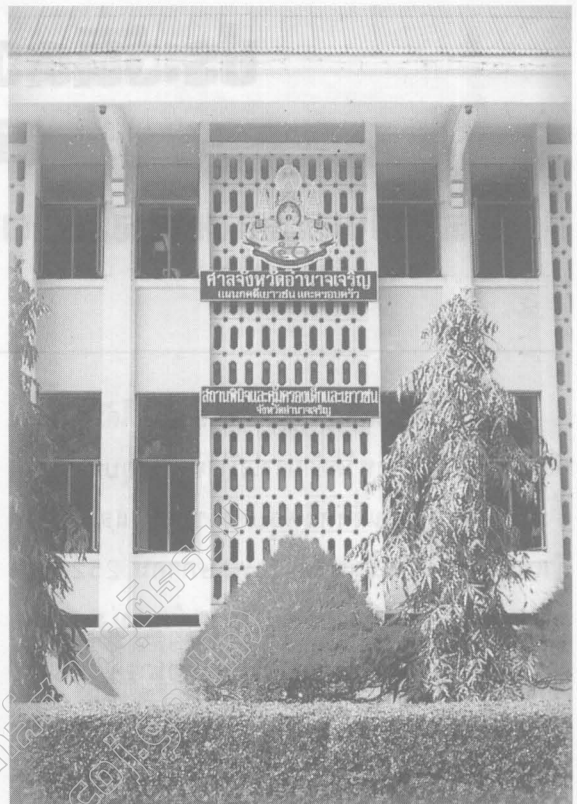
ผู้รับสนองพระราชโองการ
บัญญัติ บรรทัดฐาน
รองนายกรัฐมนตรี

เกรียงศักดิ์ ชัยงาม
 นิตกร

โดยที่ทำการเดิมได้รับความร่วมมือจากทางศาล
จังหวัดอำนาจเจริญ ทนายความและพ่อค้าประชาชนใน
จังหวัดอำนาจเจริญเป็นอย่างดี ได้รับความอนุเคราะห์จาก
นายสมพรชัย คงไชย ทนายความและนางพวงคำ สวัสดิ์
(อดีตรัฐพิพากษาสมทบ) บริจาคเงินสำหรับศาลไว้เป็นที่
จอดรถของศาลและสถานพินิจ ซึ่งได้ทางไว้ทางทิศเหนือ
ของอาคารศาลและหากมีกิจกรรมที่ต้องใช้พื้นที่นี้ก็นำไป
ใช้ในกิจกรรมต่างๆ ได้

จากการบอกเล่าต่อๆ กันมา การปฏิบัติหน้าที่
ของงานธุรการ เมื่อเปิดทำการใหม่ๆ ศาลยังไม่มีอัตรากำลัง
มีแต่ลูกจ้างชั่วคราวเท่านั้นที่ได้ช่วยกันปฏิบัติราชการ ซึ่ง
การปฏิบัติราชการก็เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ลูกจ้าง
ชั่วคราวก็ได้ช่วยกันและร่วมมือปฏิบัติราชการและปฏิบัติ
กิจกรรมต่างๆ ที่ศาลจัดขึ้นได้เป็นอย่างดี

ต่อมาได้ย้ายมายังอาคารปัจจุบันในวันที่ 29
มีนาคม 2549 และเปิดดำเนินการเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน
ซึ่งได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากท่านผู้พิพากษา
ทุกท่านในการปรับปรุง ตกแต่งอาคาร สถานที่ โดยการ
ประสานงานอย่างเป็นกันเองของท่านหัวหน้า ปฏิกรณ์
คงพิพิธ ปัจจุบันเจ้าหน้าที่ของศาลนี้ทุกคนมีความสามัคคี

กันดีมาก ทุกคนพร้อมที่จะปฏิบัติหน้าที่ราชการและ
บริการประชาชนที่มาติดต่อราชการอย่างเต็มที่ เพื่อความ
สงบสุขของประชาชนและประเทศชาติให้รุ่งเรืองสืบไป

ใบอนุญาตจัดตั้งสมาคมหรือองค์การ

ตามที่ นายเถียรดนัย ธรรมดุษฎี

ได้ขออนุญาตจัดตั้ง

มูลนิธิสงเคราะห์เด็กและเยาวชนของศาลจังหวัดอำนาจเจริญแผนกคดีเยาวชน
และครอบครัว

โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

๑. ดำเนินการสงเคราะห์เด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
ของแผนกคดีเยาวชน และครอบครัวในศาลจังหวัดอำนาจเจริญ ในด้านสวัสดิการ
การศึกษา อบรม การฝึกวิชาชีพ ตลอดจนการจัดหางานอาชีพ
๒. สงเคราะห์เด็กและเยาวชนที่ได้รับการปล่อยจากสถานพินิจและคุ้มครองเด็ก
และเยาวชนของแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวในศาลจังหวัดอำนาจเจริญ
ให้มีโอกาสได้รับการศึกษา อบรม หรือประกอบอาชีพ
๓. ดำเนินงานด้านให้ที่อยู่อาศัย และเลี้ยงดูชั่วคราวแก่เด็กและเยาวชน
ที่ได้รับการปลดปล่อยจากสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
ของแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว ในศาลจังหวัดอำนาจเจริญ
๔. ดำเนินการเพื่อสาธารณประโยชน์ หรือร่วมมือกับองค์การการกุศลอื่นๆ
เพื่อสาธารณประโยชน์
๕. ไม่ดำเนินการเกี่ยวข้องกับการเมืองแต่ประการใด

ที่ตั้งสำนักงาน ณ ศาลจังหวัดอำนาจเจริญแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว
ถนนขยางกูร ตำบลบุ่ง อำเภอเมืองอำนาจเจริญ จังหวัดอำนาจเจริญ นั้น

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติได้พิจารณาแล้ว อนุญาตให้ดำเนินการ
จัดตั้งได้ และเมื่อได้จัดตั้งแล้วให้ปฏิบัติตามคำสั่งของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ
และข้อบังคับของสภากาชาดวัฒนธรรมแห่งชาติ โดยเคร่งครัด

อนุญาต ณ วันที่ ๙ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๓๙

มาร์ช ผู้พิพากษาสมทบอำนาจเจริญ

ทำนอง นายเชิรदनัย ธรรมคุณ
บทเพลง มาร์ช

อำนาจเจริญศาลไทย

ผู้พิพากษาสมทบ

ที่เขวชนคนใด

รับหน้าทำดี

คือผู้พิพากษา

ที่เขวชนคนใด

รับหน้าทำดี

พวงพาน้อมใจเทิดทูนเคารพ

ใจภรณ์เจนนอบบรรทดดี

ฉัตรเกิดแจ้งปิ่นเม็ดตาปรางี้

รู้จักสามัคคี

ครอบครัวสุขชี คือ

ครอบครัวทุกรายที่มุ่งบวรเท

พิทักษ์อยู่เย็นอยู่เย็นไว้

ประมวลแนวทาง

การปฏิบัติงานและการปฏิบัติตน

ของผู้พิพากษาสมทบศาลเยาวชนและครอบครัว

ศาลเยาวชนและครอบครัว

พุทธศักราช ๒๕๔๗

หมวดที่ ๑

บทนิยาม

ข้อ ๑ ในประมวลนี้ ถ้าข้อความมิได้แสดงให้เห็นเป็นอย่างอื่น

- (๑) ผู้พิพากษาสมทบ หมายความว่า ผู้พิพากษาสมทบศาลเยาวชนและครอบครัว
- (๒) ศาลเยาวชนและครอบครัว หมายความว่า ศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด และศาลจังหวัดแผนกคดีและเยาวชนและครอบครัว
- (๓) อธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง หมายความว่า รอมถึงรองอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลางที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติราชการแทน
- (๔) ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล หมายความว่า ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด และผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว
- (๕) ผู้พิพากษา หมายความว่า ผู้พิพากษาในศาลเยาวชนและครอบครัวซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งจากข้าราชการตุลาการซึ่งเป็นผู้มีอรรถาัยและความประพฤติเหมาะสมที่จะปกครองและอบรมสั่งสอนเด็กและเยาวชนและเป็นผู้ที่มีความรู้และเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาครอบครัว และหมายความว่า ผู้พิพากษาอาวุโสซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาในศาลเยาวชนและครอบครัวด้วย
- (๖) ผู้บริหารงานศาลเยาวชนและครอบครัว หมายความว่า ผู้รับผิดชอบงานในศาลเยาวชนและครอบครัว ได้แก่ อธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง และผู้พิพากษาหัวหน้าศาล
- (๗) คณะกรรมการผู้พิพากษาสมทบ หมายความว่า คณะผู้พิพากษาสมทบซึ่งได้รับการเลือกตั้งจากที่ประชุมผู้พิพากษาสมทบ โดยความเห็นชอบของผู้บริหารงานศาลเยาวชนและครอบครัวไว้มีอำนาจหน้าที่ในการบริหารงานในความรับผิดชอบ ของผู้พิพากษาสมทบเพื่อความเป็นเอกภาพประกอบด้วยประธานผู้พิพากษาสมทบ เลขานุการผู้พิพากษาสมทบ เหรียญฤก เป็นต้น

หมวดที่ ๒

อุดมการณ์ของผู้พิพากษาสมทบ

ข้อ ๒ ผู้พิพากษาสมทบเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่พิจารณาพิพากษาอรรถคดีในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ซึ่งจักต้องปฏิบัติด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เทียงธรรม และปราศจากอคติ ประพฤติตนถูกต้องตามกฎหมายและทำนองคลองธรรม อยู่ในกรอบศีลธรรมและจริยธรรม มีทัศนคติที่ดีต่อเด็กและเยาวชน มีความเลื่อมใสศรัทธาต่อสถาบันครอบครัว มีความรู้ความเข้าใจเจตนารมณ์ของการจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวอย่างด่องแท้มีอรรถาัยดี มีน้ำใจประเสริฐ มีจิตใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีเมตตากรุณาและมีความพร้อมที่จะเสียสละเพื่อส่วนรวมและประโยชน์ของเด็กและเยาวชนเป็นสำคัญ ยึดมั่นในคำปฏิญาณตนและเทิดทูนไว้ซึ่งเกียรติศักดิ์แห่งสถาบันตุลาการ ทั้งจักต้องแสดงให้เห็นที่ประจักษ์แก่สาธารณชนด้วยว่าตนปฏิบัติเช่นนี้อย่างเคร่งครัดครบถ้วน

หมวดที่ ๓

แนวทางการปฏิบัติงาน

ส่วนที่ ๑ งานเกี่ยวกับบรรณคดี

ข้อ ๓ ผู้พิพากษาสมทบจะต้องปฏิบัติหน้าที่ตามกำหนดเวรปฏิบัติการที่อธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง หรือผู้พิพากษาหัวหน้าศาลแล้วแต่กรณี กำหนดโดยเคร่งครัด ทั้งต้องอยู่ปฏิบัติหน้าที่จนแล้วเสร็จ

ข้อ ๔ ในกรณีผู้พิพากษาสมทบเจ็บป่วยหรือมีเหตุจำเป็นอันสมควรถึงขนาดไม่สามารถไปปฏิบัติหน้าที่ตามเวรปฏิบัติการได้ ให้ยื่นใบลาพร้อมเหตุผลและหลักฐานที่แสดงว่าเป็นการลาโดยมีเหตุอันสมควรต่อผู้มีอำนาจกำหนดเวรปฏิบัติการล่วงหน้าอย่างน้อย ๓ วันทำการ ในกรณีมีเหตุพ้นวิสัยไม่อาจยื่นใบลาล่วงหน้าได้ จะต้องแจ้งผู้มีอำนาจกำหนดเวรปฏิบัติการ หรือผู้พิพากษาที่ได้รับมอบหมายให้กำหนดเวรปฏิบัติการ หรือผู้พิพากษาเจ้าของสำนวนคดีตามเวรปฏิบัติการถึงเหตุที่ทำให้ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ตามเวรปฏิบัติการ และเหตุพ้นวิสัยที่ไม่สามารถลาล่วงหน้าทราบโดยเร็ว และรอฟังคำสั่งอยู่ ทั้งขอขหายาผู้พิพากษาสมทบอื่นที่สมัครใจเข้าปฏิบัติหน้าที่แทน ไปนำเสนอให้ผู้มีอำนาจดังกล่าว จัดให้ปฏิบัติหน้าที่แทนตน ทั้งนี้ภายใต้ระเบียบข้อบังคับที่ผู้มีอำนาจดังกล่าวกำหนด

หากผู้พิพากษาสมทบไม่ดำเนินการตามวรรคก่อนถือว่าขาดการปฏิบัติหน้าที่โดยไม่มีเหตุสมควร ตามบัญญัติ มาตรา ๒๘ (๕) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔

ข้อ ๕ เมื่อผู้พิพากษาสมทบหนึ่งพิจารณาคดีใด จะต้องติดตามพิจารณาคดีนั้นจนเสร็จสำนวน เว้นแต่จะไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ เพราะเหตุเจ็บป่วยหรือมีเหตุจำเป็นอันไม่อาจลาล่วงได้ ให้ยื่นใบลาพร้อมเหตุผลและหลักฐานที่แสดงว่าเป็นการลาโดยมีเหตุอันสมควร ล่วงหน้าและดำเนินการตามข้อ ๔

ในกรณีเวรปฏิบัติการเป็นเวรพิจารณาคดีต่อเนื่อง ซึ่งผู้พิพากษาสมทบมีโอกาสรอวันนัดล่วงหน้าเป็นเวลานาน ผู้พิพากษาสมทบจะต้องถือเป็นหน้าที่ที่จะมาปฏิบัติหน้าที่โดยเคร่งครัด หากไม่สามารถมาพิจารณาคดีต่อเนื่องได้จะต้องยื่นใบลาพร้อมเหตุผลและหลักฐานที่แสดงว่าไม่อาจมาพิจารณาคดีต่อเนื่องโดยมีเหตุอันสมควรล่วงหน้าต่อผู้มีอำนาจกำหนดเวรปฏิบัติการ อย่างน้อย ๗ วันทำการ เพื่อให้ผู้มีอำนาจดังกล่าวพิจารณาจัดให้ผู้พิพากษาสมทบอื่นปฏิบัติหน้าที่แทน และถือว่าผู้พิพากษาสมทบที่ปฏิบัติหน้าที่แทนดังกล่าวพิจารณาคดีต่อเนื่องในวันแรกเป็นองค์คณะพิจารณาคดีต่อเนื่องซึ่งต้องติดตามพิจารณาพิพากษาคดีนั้นจนแล้วเสร็จ

ในกรณีมีเหตุเจ็บป่วยหรือเหตุจำเป็นอันไม่อาจลาล่วงได้ในระหว่างพิจารณาคดีต่อเนื่อง และผู้มีอำนาจกำหนดเวรปฏิบัติการได้จัดให้ผู้พิพากษาสมทบอื่นปฏิบัติหน้าที่แทนในวันนั้นแล้ว กรณียังถือว่าผู้พิพากษาสมทบที่ออกนั่งพิจารณาคดีต่อเนื่องในวันแรกเป็นองค์คณะพิจารณาต่อเนื่องซึ่งต้องติดตามพิจารณาพิพากษาคดีนั้นต่อจนแล้วเสร็จ

ข้อ ๖ ผู้พิพากษาสมทบจะต้องศึกษาสำนวนความและเตรียมการปฏิบัติหน้าที่ในทางคดีไว้ให้พร้อมก่อนออกนั่งพิจารณาคดี

ข้อ ๙ ผู้พิพากษาสมทบจะต้องแจ้งให้ผู้พิพากษาเจ้าของสำนวนคดีตามเวรปฏิบัติกรทราบว่ามีมาปฏิบัติหน้าที่แล้ว และเตรียมพร้อมที่จะตามผู้พิพากษาเจ้าของสำนวนเข้าห้องพิจารณาทันทีที่ได้รับเชิญให้ออกนั่งพิจารณาอย่างเหมาะสมตามระบบอาวุโส

เมื่อผู้พิพากษาเจ้าของสำนวนเชิญผู้พิพากษาสมทบออกนั่งพิจารณา แต่ผู้พิพากษาสมทบไม่พร้อมขึ้นพิจารณาคดี เป็นเหตุให้ผู้พิพากษาเจ้าของสำนวนต้องเชิญผู้พิพากษาสมทบอื่นไปปฏิบัติหน้าที่แทน ถือว่าผู้พิพากษาสมทบที่ได้รับเชิญปฏิบัติหน้าที่แทน เป็นองค์คณะในการพิจารณาพิพากษาคดีนั้น ส่วนผู้พิพากษาสมทบที่ไม่ได้ขึ้นพิจารณาถือว่าขาดการปฏิบัติหน้าที่

ข้อ ๑๐ ในการนั่งพิจารณาคดี ผู้พิพากษาสมทบต้องวางตนเป็นกลาง และปราศจากอคติ ทั้งพึงสำรวมตนให้เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ แต่งกายเรียบร้อย ใช้กริยาจาจาสุภาพ จะต้องให้ความเคารพผู้พิพากษาผู้ควบคุมการดำเนินกระบวนการพิจารณาและให้เกียรติคู่ความทุกฝ่าย

ข้อ ๑๑ เมื่อมีเหตุที่ผู้พิพากษาสมทบอาจถูกคัดค้านได้ตามกฎหมาย หรือมีเหตุประการอื่นเกี่ยวกับตัวผู้พิพากษาสมทบอันอาจทำให้การพิจารณาพิพากษาคดีนั้นเสียความยุติธรรม เช่น คู่ความในคดีที่ต้องพิจารณาพิพากษาเวรปฏิบัติกรเป็นญาติพี่น้อง เพื่อน หรือบุคคลที่มีความสนิทสนมคุ้นเคยหรือเป็นคู่กรณี ผู้พิพากษาสมทบต้องแจ้งข้อเท็จจริงดังกล่าวแก่ผู้พิพากษาเจ้าของสำนวน ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล หรืออธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลางแล้วแต่กรณี ทราบก่อนออกนั่งพิจารณา เพื่อให้พิจารณาดำเนินการตามสมควรต่อไป

ข้อ ๑๒ ผู้พิพากษาสมทบจะต้องละเว้นการกล่าวถึงข้อเท็จจริงในคดีที่อาจกระทบกระเทือนต่อบุคคลใดไม่วิจารณ์หรือให้ความเห็นแก่คู่ความ หรือบุคคลภายนอกเกี่ยวกับคดีที่อยู่ระหว่างการพิจารณา หรือเล็งเห็นได้ว่าจะเข้าสู่การพิจารณาพิพากษาของศาลเยาวชนและครอบครัว

ข้อ ๑๓ ผู้พิพากษาสมทบพึงระลึกว่า การนำพยานหลักฐานเข้าสืบ และการซักถามพยานเป็นหน้าที่คู่ความที่ปรึกษากฎหมายและทนายความของแต่ละฝ่ายที่จะกระทำ หากผู้พิพากษาสมทบเห็นว่ามีความจำเป็นต้องซักถามพยานด้วยตนเองเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ต้องปรึกษาผู้พิพากษาผู้ควบคุมการพิจารณาก่อนทุกครั้ง

ข้อ ๑๔ ในการปรึกษาคดี ผู้พิพากษาสมทบพึงแสดงความคิดเห็นและเหตุผลด้วยความเคารพในความคิดเห็นและเหตุผลของผู้พิพากษาองค์คณะโดยละเว้นอคติทั้งปวงเกี่ยวกับคู่ความหรือคดีความเรื่องนั้น

ผู้พิพากษาสมทบจะต้องลงลายมือชื่อในคำพิพากษาซึ่งพิพากษตามมติขององค์คณะตามกฎหมาย แม้ผลของคำพิพากษาจะไม่ตรงกับความเห็นของตนซึ่งเป็นความเห็นฝ่ายข้างน้อย หรือเป็นความเห็นที่เป็นผลร้ายแก่จำเลยมากกว่า ในกรณีความเห็นเท่ากันในคดีอาญา

ข้อ ๑๕ ผู้พิพากษาสมทบพึงศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมในข้อกฎหมาย และข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ ทั้งสนใจความรู้รอบตัวต่างๆ เพื่อจักได้นำมาปรับใช้ในการปฏิบัติงานให้เป็นไปโดยถูกต้องและมีประสิทธิภาพ ทั้งเป็นการฝึกฝนตนให้ทันโลกทันเหตุการณ์ด้วย

ข้อ ๑๖ ผู้พิพากษาสมทบพึงถือเป็นหน้าที่ในการติดตามลงลายมือชื่อในถ้อยคำสำนวน และคำพิพากษาที่ตนเป็นองค์คณะพิจารณาพิพากษาคดีโดยไม่ชักช้า เพื่อให้ถ้อยคำสำนวนถูกต้องครบถ้วนและไม่เกิดความเสียหายแก่ราชการตลอดจนบุคคลที่เกี่ยวข้อง

ข้อ ๑๕ ผู้พิพากษาสมทบจักต้องพยายามเปรียบเทียบ หรือใกล้เคียงคดีให้คู่ความตกลง หรือประนีประนอมกัน ในข้อพิพาท ทั้งนี้พึงระมัดระวังไม่ให้คำมั่น หรือบีบบังคับให้คู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง หรือทุกฝ่ายยอมรับข้อเสนอใดๆ หรือให้จำนนรับสารภาพโดยไม่สมัครใจและจักต้องไม่ทำให้คู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งระแวงว่าผู้พิพากษาสมทบ ผักใฝ่ช่วยเหลือคู่ความอีกฝ่ายหนึ่ง

ข้อ ๑๖ ผู้พิพากษาสมทบจักต้องรักษาความลับในทางอรรถคดี และไม่เปิดเผยความลับแก่บุคคลใด ซึ่งไม่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายที่จะล่วงรู้ความลับนั้น

ข้อ ๑๗ ผู้พิพากษาสมทบจักต้องสนับสนุนให้คู่ความ ทนายความ ที่ปรึกษากฎหมาย พยาน และประชาชน ที่มาศาลได้รับความเป็นธรรม ความสะดวก และการปฏิบัติอย่างมีอัธยาศัย

ข้อ ๑๘ ผู้พิพากษาสมทบไม่พึงแสดงปาฐกถา บรรยาย สอน หรือเข้าร่วมสัมมนา อภิปราย หรือ แสดงความคิดเห็นใดๆ ต่อสาธารณชนซึ่งอาจกระทบกระเทือนต่อการปฏิบัติหน้าที่

ข้อ ๑๙ เพื่อสร้างศรัทธาในระบบงานศาลยุติธรรม ผู้พิพากษาสมทบพึงเอาใจใส่ดูแลศาลและหน่วยงานศาล ให้มีศรีสง่า สมกับเป็นสถานที่อำนวยความยุติธรรม ควบคุมดูแลทรัพย์สินทั้งหลายของทางราชการ ไว้เพื่อใช้ในราชการ ทั้งจักต้องถนอมรักษาททรัพย์สินดังกล่าวให้อยู่ในสภาพเรียบร้อยใช้การได้ตลอดเวลา

ส่วนที่ ๒ งานเกี่ยวกับการสงเคราะห์เด็กและเยาวชน

ข้อ ๒๐ ผู้พิพากษาสมทบพึงระดมความคิดจัดทำโครงการเพื่อสงเคราะห์เด็กและเยาวชน ตลอดจน เสริมสร้างความมั่นคงสงบสุขให้แก่สถาบันครอบครัว ภายใต้เจตนารมณ์ของการจัดตั้งศาลเยาวชนและ ครอบครัวโดยความเห็นชอบของผู้บริหารงานศาลเยาวชนและครอบครัว

ข้อ ๒๑ ผู้พิพากษาสมทบพึงทุ่มเทกำลังกาย กำลังสติปัญญาและอุทิศเวลาตามศักยภาพของตน บริหารและ ผลักดันโครงการที่ได้รับมอบหมาย จากผู้บริหารงานศาลเยาวชนและครอบครัว และมีมติคณะกรรมการผู้พิพากษา สมทบให้บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ

ผู้พิพากษาผู้รับผิดชอบโครงการจักต้องรายงานรายละเอียดของโครงการ ความก้าวหน้าของ การดำเนินการและผลจากการดำเนินการต่อผู้บริหารศาลเยาวชนและครอบครัว

ส่วนที่ ๓ งานเกี่ยวกับกิจกรรมกลุ่ม

ข้อ ๒๒ ผู้พิพากษาสมทบจักต้องเข้าใจถึงสถานะและบทบาทตลอดจนอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการผู้พิพากษา สมทบ ทั้งปฏิบัติตนให้สอดคล้องกับสถานะและบทบาทดังกล่าว

ข้อ ๒๓ ผู้พิพากษาสมทบพึงถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในงานหรือกิจกรรมที่ศาลเยาวชนและครอบครัว ซึ่งต้นสังกัดจัดขึ้น ในโอกาสต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ

ข้อ ๒๔ ผู้พิพากษาสมทบพึงให้ความร่วมมือสนับสนุนกิจกรรมของหน่วยงานอื่นตามสมควร

ข้อ ๒๕ ผู้พิพากษาสมทบพึงเข้าร่วมกิจกรรมอื่นๆ ตามที่ผู้บริหารงานศาลเยาวชนและครอบครัว พิจารณา เห็นสมควร

ข้อ ๒๖ ผู้พิพากษาสมทบพึงส่งเสริมความสามัคคีในหมู่คณะในการทำงานร่วมกัน

หมวดที่ ๔

แนวทางการปฏิบัติตน

ส่วนที่ ๑ วินัย

ข้อ ๒๓ ผู้พิพากษาสมทบจักต้องรักษาวินัยของผู้พิพากษาสมทบที่ระบุในส่วนนี้โดยเคร่งครัด

ข้อ ๒๔ ผู้พิพากษาสมทบจักต้องอยู่ในมารยาทอันดีงาม ขณะพิจารณาพิพากษาคดี

ข้อ ๒๕ ผู้พิพากษาสมทบจักต้องไม่ทุจริตต่อหน้าที่ ไม่ประมาทเลินเล่อในหน้าที่ และจักต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความระมัดระวัง มิให้เสียหายแก่ราชการ

ข้อ ๓๐ ผู้พิพากษาสมทบจักต้องไม่รายงานเท็จต่อผู้บังคับบัญชา การรายงานโดยปกปิดข้อความที่ควรบอกถือว่าเป็นรายงานเท็จด้วย

ข้อ ๓๑ ผู้พิพากษาสมทบจักต้องอุทิศเวลาของตนให้แก่การปฏิบัติหน้าที่ตามเวรปฏิบัติกร จะละทิ้งหรือทอดทิ้งหน้าที่ตามเวรปฏิบัติกรมิได้

ข้อ ๓๒ ผู้พิพากษาสมทบจักต้องไม่เข้าเป็นตัวละครทำการ ร่วมกระทำการหรือสนับสนุนในการโฆษณาหรือชักชวนใดๆ ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น หรือผู้แทนทางการเมืองอื่นใด

ข้อ ๓๓ ผู้พิพากษาสมทบต้องไม่เป็นการพรรคการเมือง หรือผู้ดำรงตำแหน่งอื่นของพรรคการเมือง

ข้อ ๓๔ ผู้พิพากษาสมทบจักต้องไม่ประพฤติชั่วและรักษาชื่อเสียงมิให้ขึ้นชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วไม่ประพฤติตนเป็นคนสุจริต มีหนี้สินรุงรัง เสพของมึนเมาจนไม่สามารถครองสติได้ เล่นการพนันเป็นอาชญากรรม กระทำความผิดอาญาหรือกระทำการอื่นใดซึ่งความประพฤติหรือการกระทำดังกล่าว อาจทำให้เสียเกียรติศักดิ์แห่งตำแหน่งหน้าที่

ข้อ ๓๕ ผู้พิพากษาสมทบจักต้องสุภาพเรียบร้อยและช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการปฏิบัติหน้าที่ ห้ามมิให้ดูหมิ่นเหยียดหยามบุคคลใดๆ

ข้อ ๓๖ ผู้พิพากษาสมทบจักต้องปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาและจะต้องไม่กระทำการขัดแย้งกับผู้บังคับบัญชา

ข้อ ๓๗ ผู้พิพากษาสมทบต้องไม่กระทำการอันเป็นเหตุให้แตกสามัคคีระหว่างผู้ร่วมงาน

ข้อ ๓๘ ผู้พิพากษาสมทบจักต้องรักษาความลับของทางราชการ

ข้อ ๓๙ ผู้พิพากษาสมทบจักต้องไม่เข้าไปก้าวก่ายหรือแทรกแซงการพิจารณาพิพากษาคดีของผู้พิพากษา หรือของผู้พิพากษาสมทบอื่น หรือกระทำการใดๆ อันเป็นเหตุให้การพิจารณาพิพากษาคดีของผู้พิพากษา หรือของผู้พิพากษาสมทบอื่น ขาดความเป็นอิสระหรือความยุติธรรม

ส่วนที่ ๒ การดำรงตน

ข้อ ๔๐ ผู้พิพากษาสมทบจักต้องดำรงตนเมื่อยุติการดำรงตำแหน่งของผู้พิพากษาสมทบ ทั้งจักต้องแสดงให้เป็นที่ประจักษ์ แก่สาธารณชนด้วยว่าตนปฏิบัติเช่นนี้อย่างเคร่งครัด

ข้อ ๔๑ ผู้พิพากษาสมทบจักต้องรายงานต่อผู้บริหารศาลเยาวชนและครอบครัว เมื่อผู้พิพากษาสมทบเข้าเกี่ยวข้องเป็นคู่ความในคดีทุกประเภทไม่ว่าในฐานะโจทก์หรือจำเลยโดยพลัน

ข้อ ๔๒ ผู้พิพากษาสมทบจักต้องมีความอดสาเหะ พร้อมอุทิศเวลาให้แก่ราชการและอำนาจ ความสะดวกในหน้าที่ราชการ

ข้อ ๔๓ ในกรณีผู้พิพากษาสมทบมีเหตุขัดข้องทำให้ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ผู้พิพากษาสมทบได้ตามปกติเป็นระยะเวลานานเกินควร จักต้องดำเนินการแก้ไขเหตุขัดข้องโดยพลัน เพื่อมิให้เกิดความเสียหายแก่ราชการและเพื่อนร่วมงาน หากไม่สามารถดำเนินการได้ พึงพิจารณาออกจากการเป็นผู้พิพากษาสมทบ

ข้อ ๔๔ ผู้พิพากษาสมทบต้องสนับสนุนการปกครองระบอบประชาธิปไตยตามรัฐธรรมนูญซึ่งมีพระมหากษัตริย์เป็นพระประมุขด้วยความบริสุทธิ์ใจ

ข้อ ๔๕ ผู้พิพากษาสมทบพึงส่งเสริมความสามัคคีในระหว่างผู้พิพากษา ผู้พิพากษาสมทบ และข้าราชการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในหน้าที่ราชการ ห้ามมิให้ดูหมิ่นเหยียดหยามบุคคลใดๆ และกระทำการใดๆ อันเป็นเหตุให้แตกความสามัคคีระหว่างผู้พิพากษา ผู้พิพากษาสมทบ และข้าราชการ

ข้อ ๔๖ ผู้พิพากษาสมทบจักต้องประพฤติตนตามจริยธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมอันดีงามของตุลาการ เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่เด็กและเยาวชน ทั้งพึงวางตนให้เป็นที่เชื่อถือศรัทธาของบุคคลทั่วไป

ข้อ ๔๗ ผู้พิพากษาสมทบจักต้องไม่ใช้ตำแหน่งเพื่ออวดอ้างหรือกระทำการใดๆ เพื่อแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตนโดยไม่สมควร เอาเปรียบ หรือข่มเหงรังแกผู้อื่น

ข้อ ๔๘ ผู้พิพากษาสมทบจักต้องไม่ประกอบอาชีพหรือการงานอื่นใดที่สักระงกเก็จ หรือมีลักษณะเป็นการกระทบกระเทือนถึงการปฏิบัติหน้าที่ และเกียรติศักดิ์ของผู้พิพากษาสมทบ

ข้อ ๔๙ ผู้พิพากษาสมทบจักต้องเคารพปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด อยู่ในกรอบของศีลธรรม และพึงมีความสุภาพสำรวมกริยามารยาท แสดงความมีน้ำใจ มีอัธยาศัยต่อบุคคลทั่วไป แต่งกายสุภาพตามสมัยนิยม และถูกต้องตามกาลเทศะ

ข้อ ๕๐ ในการประชุม ผู้พิพากษาสมทบจักต้องแสดงความคิดเห็นอย่างสุภาพและสร้างสรรค์ และเมื่อได้ข้อยุติแล้ว แม้ไม่เห็นด้วยก็ควรให้ความเคารพและปฏิบัติตามเพราะเป็นมติจากเสียงส่วนใหญ่

ข้อ ๕๑ ผู้พิพากษาสมทบนอกจากมีหน้าที่ต้องศึกษาหาความรู้เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาคดีตาม ข้อ ๑๓ แล้ว พึงเสริมสร้างทักษะในการปฏิบัติงานด้วยการนำความรู้ในด้านต่างๆ มาใช้เปลี่ยนแปลง ปรับปรุง พัฒนาตนเองให้มีประสิทธิภาพในการทำงานสูงขึ้น

ข้อ ๕๒ ผู้พิพากษาสมทบจักต้องหนักแน่น ไม่หวั่นไหวตามความคิดเห็นของบุคคลใกล้ชิดหรือบุคคลที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติหน้าที่และจักต้องไม่ยินยอมให้ผู้อื่นใช้ตำแหน่งหน้าที่ของตนแสวงหาผลประโยชน์อันมิชอบ

ข้อ ๕๓ ผู้พิพากษาสมทบพึงละเว้นการคบหาสมาคมกับคู่ความ หรือบุคคลซึ่งมีผลประโยชน์เกี่ยวข้องกับคดีความ หรือผู้ซึ่งมีความประพฤติในทางเสื่อมเสีย อันอาจจะกระทบกระเทือนต่อความเชื่อถือศรัทธาของบุคคลทั่วไป

ข้อ ๕๔ ผู้พิพากษาสมทบจักต้องไม่นำเสนอตนในบทบาทหน้าที่ของผู้พิพากษาสมทบต่อสื่อมวลชนและต้องไม่ให้ข่าวหรือแสดงความคิดเห็นในที่สาธารณะที่กระทบกระเทือนถึงสถาบันตุลาการหรือฝ่ายอื่น

ข้อ ๕๕ ผู้พิพากษาสมทบจักต้องไม่รับทรัพย์สิน หรือประโยชน์ใดๆ จากคู่ความหรือบุคคลอื่นเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของผู้พิพากษาสมทบ

ส่วนที่ ๓ การปฏิบัติตนต่อผู้บังคับบัญชาและผู้พิพากษา

ข้อ ๕๖ ประธานศาลฎีกา อธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลางอธิบดีผู้พิพากษาศาลและผู้พิพากษาหัวหน้าศาลที่ผู้พิพากษาสมทบสังกัดอยู่เป็นผู้บังคับบัญชาโดยตรงที่ผู้พิพากษาสมทบจักต้องให้ความเคารพนับถือและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติตามคำสั่งอันชอบด้วยกฎหมาย

ข้อ ๕๗ ผู้พิพากษาสมทบพึงให้ความเคารพนับถือผู้พิพากษาและผู้พิพากษาอาวุโส

ส่วนที่ ๔ การปฏิบัติตนต่อเพื่อนร่วมงาน

ข้อ ๕๘ ประธานผู้พิพากษาสมทบเป็นบุคคลซึ่งได้รับการคัดเลือกให้เป็นผู้นำและผู้แทนของคณะผู้พิพากษาสมทบจึงเป็นบุคคลที่ผู้พิพากษาสมทบพึงให้การยอมรับนับถือและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติหน้าที่เมื่อได้รับมอบหมาย

ข้อ ๕๙ ผู้พิพากษาสมทบพึงปฏิบัติต่อกันด้วยความเสมอภาคให้เกียรติซึ่งกันและกันและพึงหลีกเลี่ยงหรือละเว้นการกระทำใดอันจะนำมาซึ่งการแตกแยกความสามัคคี

ผู้พิพากษาสมทบนอกจากจะมีหน้าที่ในการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของศาลตามข้อ ๒๓ แล้วพึงมีส่วนร่วมในกิจกรรมของผู้พิพากษาสมทบอื่นตามสมควร

ข้อ ๖๐ ผู้พิพากษาสมทบไม่พึงอาศัยความสัมพันธ์ระหว่างผู้ร่วมงานเป็นโอกาสในการแสวงหาประโยชน์ในลักษณะที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญแก่ผู้พิพากษาสมทบด้วยกัน

ข้อ ๖๑ ผู้พิพากษาสมทบจะต้องเข้าร่วมประชุมตามที่ได้รับเชิญโดยพร้อมเพรียงกัน ในการประชุมควรให้ความเคารพผู้ทำหน้าที่ประธานในการประชุม ให้เกียรติผู้เข้าร่วมประชุมด้วยการให้ความสนใจในการประชุม และควรกล่าวหรือแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ และรักษามารยาทในการประชุม

ในกรณีที่ไม่สามารถเข้าร่วมประชุมได้นั้น ผู้พิพากษาสมทบจักต้องติดตามรับทราบและปฏิบัติตามผลการประชุมนั้นด้วยตนเอง

ข้อ ๖๒ ผู้พิพากษาสมทบพึงปฏิบัติต่อข้าราชการธุรการและลูกจ้างของศาลด้วยความเอื้ออาทร

ข้อ ๖๓ ผู้พิพากษาสมทบพึงติดต่อกับเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานของกระทรวงยุติธรรมด้วยการประสานงาน

ส่วนที่ ๕ การปฏิบัติตนต่อเด็ก เยาวชนและผู้ปกครอง

ข้อ ๖๔ ผู้พิพากษาสมทบพึงปฏิบัติต่อเด็ก เยาวชนและผู้ปกครอง ด้วยความเมตตาและเป็นมิตร

ส่วนที่ ๖ การปฏิบัติตนต่อผู้อื่น

ข้อ ๖๕ ผู้พิพากษาสมทบเป็นผู้ที่มีเกียรติและเป็นแบบอย่างของการเสียสละเพื่อช่วยเหลือสังคม จึงต้องเป็นผู้ที่มีคุณธรรมและประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นที่ยอมรับนับถือของผู้อื่นและสังคม

ข้อ ๖๖ การนั่งพิจารณาของศาลเป็นการกระทำในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ ผู้พิพากษาสมทบ จึงไม่จำเป็นต้องแสดงการตอบรับการทำความเคารพด้วยการไหว้บุคคลในระหว่างการพิจารณา

หมวดที่ ๕

ครอบครัวของผู้พิพากษาสมทบ

ข้อ ๖๗ ผู้พิพากษาสมทบจะต้องมีความเลื่อมใสศรัทธาในสถาบันครอบครัว และเป็นแบบอย่างที่ดีในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของสถาบันครอบครัว รวมทั้งต้องมีความรับผิดชอบต่อบุคคลในครอบครัว

ข้อ ๖๘ ผู้พิพากษาสมทบจะต้องระมัดระวังมิให้บุคคลในครอบครัวประกอบอาชีพหรือมีส่วนในกิจการที่มีลักษณะขัดแย้งหรือเป็นปฏิปักษ์ หรือเป็นการกระทบกระเทือนต่อการปฏิบัติหน้าที่หรือเกียรติศักดิ์ของผู้พิพากษาสมทบ

ข้อ ๖๙ ผู้พิพากษาสมทบจะต้องดูแลให้บุคคลในครอบครัวเคารพและปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด ทั้งอยู่ในกรอบของศีลธรรมอันดี

ข้อ ๗๐ ผู้พิพากษาสมทบจะต้องระมัดระวังมิให้บุคคลในครอบครัวก้าวก่าย หรือแสวงหาผลประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ของตนและของผู้อื่น

ข้อ ๗๑ ผู้พิพากษาสมทบพึงระวังมิให้บุคคลในครอบครัวคบหาสมาคมกับคู่ความหรือบุคคลซึ่งมีผลประโยชน์เกี่ยวข้องกับคดีความหรือผู้มีความประพฤติในทางเสื่อมเสีย อันอาจกระทบกระเทือนต่อความเชื่อถือศรัทธาของบุคคลทั่วไป

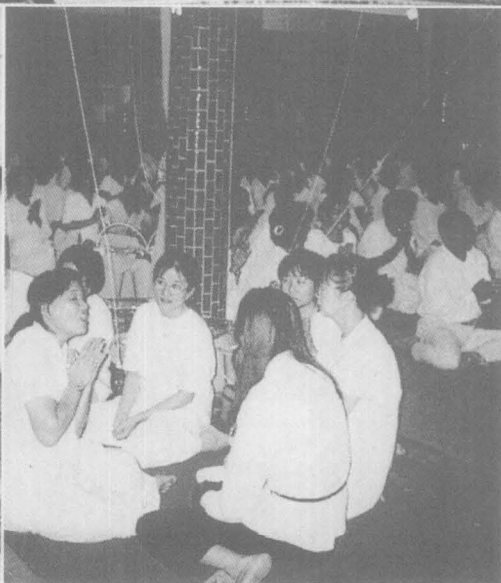
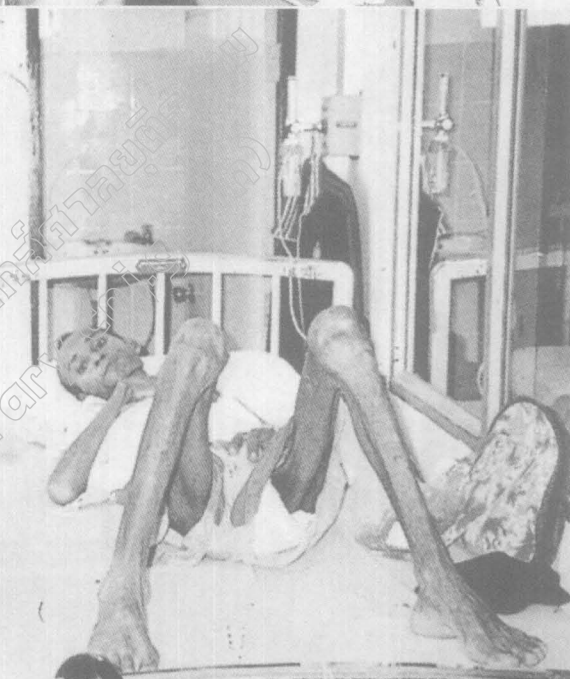
ข้อ ๗๒ ผู้พิพากษาสมทบพึงระมัดระวังมิให้บุคคลในครอบครัวรับทรัพย์สินหรือประโยชน์ใดๆ จากคู่ความหรือจากบุคคลอื่นใด อันเกี่ยวเนื่องกับการปฏิบัติหน้าที่ของตน

รับเสด็จสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา
ณ โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ จ.อำนาจเจริญ
วันที่ 31 มกราคม 2540

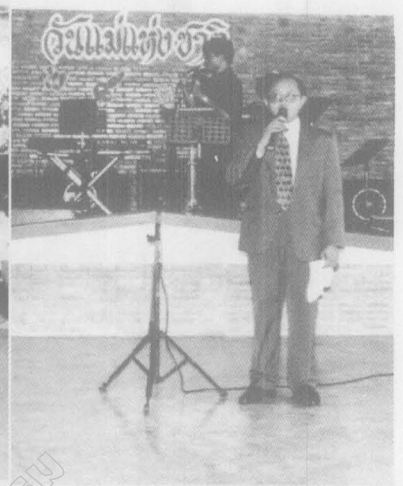
ศึกษาดูงานที่ศาลเยาวชนและครอบครัว จ.อุบลราชธานี
วันที่ ๓ เมษายน ๒๕๓๘

วันแห่งชาติ ประจำปี 2539

ณ สถานฝึกและอบรม สถานีวิทยุ จ.อุบลราชธานี

วันที่ 9 สิงหาคม 2539

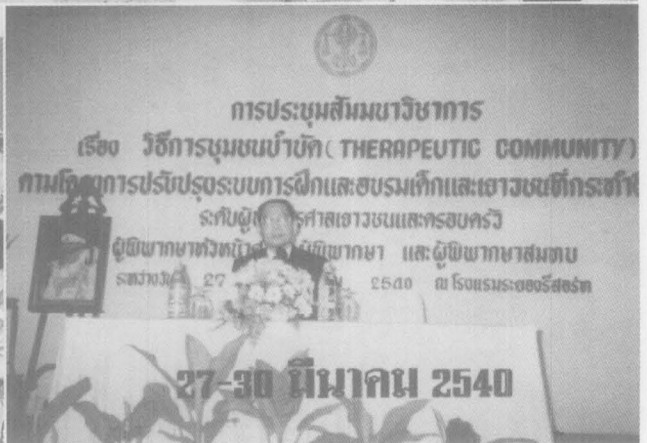

พิธีการงานวันมหามงคลสิริราชสมบัติ

ครบ 50 ปี พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

9 มิถุนายน 2539

ณ ศาลากลางจังหวัดอำนาจเจริญ

การประชุมสัมมนาวิชาการ

เรื่อง วิธีการชุมชนบำบัด (THERAPEUTIC COMMUNITY)

งานโครงการปรับปรุงระบบการฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด

ร่วมกับผู้ประสานงานและครอบครัว

ผู้ฝึกภาษาทั่วไทย ผู้ฝึกภาษา และผู้ฝึกภาษาสมัคร

ระหว่างวันที่ 27 - 30 มีนาคม 2540 ณ โรงแรมระยองรีสอร์ท

27-30 มีนาคม 2540

โครงการเผยแพร่ความรู้ด้านกฎหมายแก่ประชาชน

16 กุมภาพันธ์ - 8 กันยายน 2549

ณ ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองอำนาจเจริญ

ครั้งที่ 1

ครั้งที่ 2

ครั้งที่ 3

ครั้งที่ 4

ครั้งที่ 5

ครั้งที่ 6

โครงการเผยแพร่ความรู้ด้านกฎหมายแก่ประชาชน

16 กุมภาพันธ์ - 8 กันยายน 2549

ณ ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองอำนาจเจริญ

ครั้งที่ 7

ครั้งที่ 8

ครั้งที่ 9

ครั้งที่ 10

ครั้งที่ 11

ครั้งที่ 12

โครงการเผยแพร่ความรู้ด้านกฎหมายแก่ประชาชน

12 มิถุนายน - 25 กันยายน 2549

ครั้งที่ 1 อำเภอเมืองอำนาจเจริญ

ครั้งที่ 2 โรงเรียนอำนาจเจริญ

ครั้งที่ 3 โรงเรียนโปลีเทคนิค

ครั้งที่ 4 โรงเรียนอำนาจเจริญ 2

ครั้งที่ 5 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์

ครั้งที่ 6 อำเภอขามม่วน

โครงการเผยแพร่ความรู้ด้านกฎหมายแก่ประชาชน

12 มิถุนายน - 25 กันยายน 2549

ครั้งที่ 7 เทศบาลตำบลพนา

ครั้งที่ 8 วิทยาลัยเทคนิค

ครั้งที่ 9 โรงเรียนขามนาหวาวิทยาคม

ครั้งที่ 10 โรงเรียนเอกราชวิทยา

ครั้งที่ 11 โรงเรียนเอเทคบริหารธุรกิจ

ครั้งที่ 12 โรงเรียนลืออำนาจวิทยาคม

โครงการเผยแพร่ความรู้ด้านกฎหมายแก่ประชาชน

12 มิถุนายน - 25 กันยายน 2549

ครั้งที่ 13 โรงเรียนนายมวิทยาคาร

ครั้งที่ 14 โรงเรียนคิมใหญ่วิทยา

ครั้งที่ 15 โรงเรียนเสนางคณิศร

ครั้งที่ 16 โรงเรียนบ้านไร่สี่ลูก

ครั้งที่ 17 โรงเรียนอนุบาลอำนาจเจริญ

ครั้งที่ 18 เทศบาลตำบลอำนาจ

โครงการเผยแพร่ความรู้ด้านกฎหมายแก่ประชาชน 12 มิถุนายน - 25 กันยายน 2549

ครั้งที่ 19 อำเภอปทุมราชวงศา

วิทยากรโครงการ

นายประสิทธิ์ ดวงดวงษ์
ผู้พิพากษา

นายสมชาย เสถียรกิจการชัย
ผู้พิพากษา

วิทยากรโครงการ

นายปฏิกรณ์ คงพิพิธ
ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล

พ.ต.ท.อนวัช ชมาตุกรณ์
รอง ผกก.ป.สภ.อ.เมือง

นางทิพย์ประภา ตั้งตระกูลวงศ์
ผู้พิพากษาสมทบ

นายเกียรติศักดิ์ ไชยงาม
นิติกร 4 พิศกรโครงการ

นายพนม เดาว์ทอน
นักวิชาการสาธารณสุข
ศ.ตสส.จ.อำนาจเจริญ

โครงการเผยแพร่ความรู้ด้านกฎหมายแก่ประชาชน

12 มิถุนายน - 25 กันยายน 2549

ครั้งที่ 20 อำเภอหัวตะพาน

ครั้งที่ 21 อำเภอเสนางคนคม

ดูงานศาลเยาวชนสุนทร

การแข่งขันเซปักตะกร้อ จลองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี

17-24 กรกฎาคม 2549

ณ สนามมิ่งมงคลเฉลิมพระเกียรติ

การแข่งขันศาลเยาวชนและครอบครัวฟุตบอลคัพ
25 พฤษภาคม - 9 มิถุนายน 2549
ศาลจังหวัดอำนาจเจริญแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว

กิจกรรม วัน "รพี" ประจำปี 2549
7 สิงหาคม 2549
ศาลจังหวัดอำนาจเจริญแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว

พิธีปล่อยพันธุ์ปลา พันธุ์เต่า ถวายเป็นพระราชกุศล 12 สิงหาคมทราชนิ

8 สิงหาคม 2549
ณ อ่างเก็บน้ำห้วยโพธิ์

พิธีไถชีวิตโค ถวายเป็นพระราชกุศล 12 สิงหาคมทราชนิ

8 สิงหาคม 2549 ณ วัดเทพมงคล

การแข่งขันฟุตบอลเฉลิมพระเกียรติ 12 สิงหาคม ด้านยาเสพติด

9-17 สิงหาคม 2549

ณ โรงเรียนอานาจเจริญ

กิจกรรมประกวดวาดภาพระบายสี "เรารักในหลวง"

11 กันยายน 2549

ศาลจังหวัดอำนาจเจริญแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว

ประมวลภาพภารกิจ
10 ตุลาคม 2549

ประมวลภาพภารกิจ
10 ตุลาคม 2549

บริจาค สิ่งของ เครื่องเขียน ขนม
แก่เด็กโรงเรียนพุทธอุทยาน

เป็นวิทยากรบรรยาย
การประชุมหอการค้าอำนาจเจริญ

ศาลประชาชน (PEOPLE COURT):

ยุติธรรมทางเลือกสำหรับสังคมไทย ในทศวรรษหน้า

โดย นายประสิทธิ์ ดวงตะวงษ์*

ตามหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตยแล้ว อำนาจอธิปไตยแบ่งออกเป็น ๓ อำนาจอธิปไตย ได้แก่ อำนาจบริหาร อำนาจนิติบัญญัติ และอำนาจอตุฎการ โดยอำนาจทั้งสามดังกล่าวจะถ่วงดุลซึ่งกันและกัน (**check and balance**) กล่าวโดยเฉพาะอำนาจอตุฎการเป็นอำนาจที่ใช้กฎหมายเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมในสังคมซึ่งองค์กรที่ใช้อำนาจดังกล่าวได้แก่ ศาลยุติธรรม นั้นเอง นับเป็นช่วงเวลาร้อยกว่าปีที่ผ่านมามารรพตุลาการของศาลยุติธรรมได้สร้างสรรค์การใช้กฎหมายเพื่อสร้างความเป็นธรรม และสร้างปทัสฐาน (**norms**) ให้แก่สังคมไทยมาโดยตลอด จนผู้คนในประเทศกล่าวขวัญกันว่า ศาลเป็นที่พึ่งสุดท้ายของประชาชน อันนำมาซึ่งความภาคภูมิใจของบรรดาตุลาการเป็นอย่างมากตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันนี้

อย่างไรก็ตาม ในทศวรรษหน้าเป็นยุคแห่งการทำลาย (**challenge**) และการเปลี่ยนแปลง (**exchange**) ซึ่งแต่ละองค์การจะต้องเตรียมพร้อมยอมรับปรับเปลี่ยนองค์การ (**paradigm shift**) ของตนเอง ไม่ว่าจะเป็นพฤติกรรมองค์กร วัฒนธรรมองค์กร การบริหารจัดการภาครัฐแบบเดิม (แบบ **top-down**) แนวคิดในระบบราชการ เป็นต้น เพื่อให้ทันยุค **Globalization** มิเช่นนั้นแล้วองค์กรนั้นจะถูกตราหน้าว่า เป็นองค์กรยุคไดโนเสาร์เต่าล้านปีเป็นแน่ ซึ่งกระบวนการยุติธรรม

ของไทยก็ต้องเกิดการเปลี่ยนแปลงเช่นกัน

สำหรับการเปลี่ยนแปลงบนความท้าทายของศาลยุติธรรมนั้นนับเนื่องจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้บัญญัติให้ศาลต้องพิจารณาคดีครบองค์คณะและต่อเนื่องแล้วศาลยุติธรรมก็ได้ดำเนินการพิจารณาคดีแบบครบองค์คณะและต่อเนื่องมาใช้อย่างบังคับทั่วประเทศโดยให้ศาลชั้นต้นถือปฏิบัติเต็มรูปแบบตั้งแต่ปี ๒๕๕๕ เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน โดยภาพรวมแล้วถือว่าประสบผลสำเร็จในระดับหนึ่ง แม้จะมีปัญหาและอุปสรรคบ้างก็เป็นเพียงวิธีปฏิบัติเล็กน้อยเท่านั้น ซึ่งเป็นภาระหน้าที่ของศาลยุติธรรมที่จะต้องแก้ไขปรับปรุงต่อไป แต่ทั้งนี้ต้องยืนอยู่บนพื้นฐานผลประโยชน์ของประชาชนเป็นหลักเท่านั้น ส่วนที่บางฝ่ายเรียกร้องให้ยกเลิกระบบการพิจารณาคดีครบองค์คณะและต่อเนื่องโดยอ้างเหตุผลต่างๆ นานา รวมทั้งอ้างเหตุผลว่ามีการล้มล้างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ ไปแล้วก็ตาม แต่ผู้เขียนเห็นว่าก่อนที่จะยกเลิกศาลยุติธรรมจะนำระบบการพิจารณาคดีครบองค์คณะและต่อเนื่องมาใช้นั้นเกิดปัญหาในการบริหารจัดการคดีของศาลเป็นอย่างมาก จนสังคมเรียกร้องให้ศาลยุติธรรม ต้องปรับปรุงและพัฒนาการบริหารจัดการคดีของศาล และเมื่อมีโอกาสในขณะมีการร่างรัฐธรรมนูญฉบับประชาชนซึ่งต่อมาเป็นรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ นั้น คณะผู้ร่างรัฐธรรมนูญมองเห็นปัญหาในกระบวนการจัดการบริหารคดีของศาลจึงได้นำหลักการของระบบการพิจารณาคดีครบองค์คณะและต่อเนื่องมาบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ฉะนั้นที่มาของระบบการพิจารณาคดีครบ

* ผู้พิพากษาศาลจังหวัดอำนาจเจริญแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว น.บ.ท.น.ม. (กฎหมายธุรกิจ) ปัจจุบันกำลังศึกษาในชั้นปริญญาเอก หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

องค์คณะและต่อเนื่องจึงมิใช่เป็นเรื่องที่ศาลยุติธรรม นักคิดระบบขึ้นมาเอง และอีกประการหนึ่งเมื่อปี ๒๕๔๗ ได้มีการแก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เพื่อให้การพิจารณาคดีของศาลในระบบการพิจารณาคดี ครอบองค์คณะและต่อเนื่องเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดความเป็นธรรมแก่คู่ความแล้ว การยกเลิกระบบ การพิจารณาคดีครอบองค์คณะ และต่อเนื่องของศาล ยุติธรรมจึงเป็นการถอยหลังย้อนยุคกลับไปสู่จุดเดิม ที่เคยเป็นปัญหามาแล้วในอดีตนั่นเอง อย่างไรก็ตาม หากมีการยกเลิกจริงแล้ว ผู้ที่ยกเลิกจะต้องแสดงให้เห็นว่าระบบการพิจารณาใหม่ที่จะนำมาใช้แทน การพิจารณาคดีครอบองค์คณะและต่อเนื่องนั้นมี **model** อย่างไร และมีดัชนีชี้วัดอะไร ที่แสดงให้เห็นว่า ดีกว่า ระบบการพิจารณาคดีครอบองค์คณะและต่อเนื่องที่ใช้ ปฏิบัติในปัจจุบันนี้

สำหรับการพิจารณาคดีครอบองค์คณะและต่อเนื่อง นั้น จะเห็นได้ว่า เป็นเรื่องการบริหารจัดการคดี (**management for case**) ของศาลยุติธรรมเท่านั้น หากใช้เป็นการบริหารจัดการความยุติธรรม (**management for justice**) แต่อย่างใดไม่ ทั้งนี้ เนื่องจากระบบการ พิจารณาคดีครอบองค์คณะและต่อเนื่องนั้นเป็นระบบการ บริหารสำนวนคดีของผู้พิพากษาให้เป็นระบบเดียวกัน ทั่วประเทศ โดยเริ่มบริหารคดีตั้งแต่เมื่อโจทก์ยื่นฟ้อง ก่อนถึงวันนัดครั้งแรก ในวันนัดแรก ก่อนวันนัดสืบพยาน ในวันนัดสืบพยาน วันที่ศาลมีคำพิพากษา และหลังวันที่ ศาลมีคำพิพากษา เป็นต้น ซึ่งบางขั้นตอนนั้นเป็นงาน ธุรการที่ศาลไม่จำเป็นต้องทำเอง แต่ให้เป็นหน้าที่ของ เจ้าหน้าที่ธุรการทำแทนโดยอยู่ในความควบคุมกำกับ ของผู้พิพากษาเช่นเดิม ดังเช่น กรณีการกำหนดวัน นัดสืบพยานโจทก์และจำเลยที่ศูนย์นัดความ เป็นต้น ซึ่ง

ในอนาคตเมื่อศาลยุติธรรมนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ระบบ ICT) มาใช้ก็สามารถนัด ความในห้องพิจารณาได้โดยข้อมูลจะเชื่อมโยงไปยังศูนย์ นัดข้อความเพื่อป้องกันการนัดความซ้ำซ้อนกันและ เป็นประโยชน์แก่ผู้บริหารศาลในการบริหารสำนวนคดี ต่อไป

ระบบการบริหารจัดการคดีดังกล่าว จึงเป็นเพียง การดำเนินการทางวิธีพิจารณาเพื่อให้ศาลเข้าถึงและ ค้นหาความจริงในคดีได้เท่านั้น แต่การบริหารจัดการ ความยุติธรรมนั้นเป็นกรณีที่ศาลได้ให้ความยุติธรรม แก่คู่ความและประชาชนต่างหาก ซึ่งการให้ความยุติธรรม แก่คู่ความและประชาชนนั้นโดยหลักแล้วต้องถือว่าศาล ต้องให้ความยุติธรรมตามกฎหมายที่บัญญัติไว้เท่านั้น ซึ่งหลักการนี้ศาลยุติธรรมได้ยึดมั่นมาโดยตลอดจน สังคมไทยให้ความไว้วางใจว่า ศาลเป็นผู้ชี้ถูกชี้ผิด แต่ ต่อมาในระยะหลังศาลยุติธรรมได้เริ่มมองเห็นแล้วว่าการ ชี้ถูกและการชี้ผิดตามกฎหมายยังไม่เพียงพอต่อการ อำนวยความยุติธรรมให้แก่ประชาชน แต่ยังมี ความยุติธรรมนอกเหนือกฎหมายบัญญัติไว้อีก นั่นคือ ยุติธรรม ทางเลือก (**alternative justice**) ซึ่งในบทความนี้จะ กล่าวโดยเฉพาะ ได้แก่ การไกล่เกลี่ยข้อพิพาท (**dispute mediation**) ซึ่งเป็นวิธีระงับข้อพิพาทโดยมีบุคคลที่สาม ที่เรียกว่า ผู้ไกล่เกลี่ยหรือผู้ประนีประนอม ช่วยเหลือ แนะนำแก้ไขข้อพิพาทให้แก่คู่กรณี โดยข้อตกลงที่ทั้งสองฝ่ายยอมรับนับถือกัน เป็นการเลือกรับเอาความ ยุติธรรมตามที่ตนเองพึงพอใจและไม่ยึดติดตามบท กฎหมาย เว้นแต่เป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความสงบ เรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดี จึงเป็นเรื่องที่ต่างฝ่ายต่าง โอนอ่อนผ่อนปรนเข้าหากัน เพื่อก่อให้เกิดความรู้สึกที่ดี ต่อกันทั้งสองฝ่ายและคู่กรณีไม่มุ่งผลแพ้ชนะคดีเท่านั้น

แต่มุ่งที่จะเยียวยาแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นให้แก่ทั้งสองฝ่าย
นั่นเอง

การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทมีข้อดีหลายประการ ไม่ว่าจะเป็นการประหยัดเวลา และค่าใช้จ่ายต่างๆ ข้อพิพาทที่เกิดขึ้นจะนำไปด้วยความพึงพอใจของทั้งสองฝ่าย เรียกว่า ชนะทั้งคู่ (win-win) และที่สำคัญสร้างความ
สมานฉันท์ให้แก่คู่กรณีและรวมไปถึงสังคมชุมชนที่คู่
พิพาทอยู่อาศัยในที่สุด

เป็นที่ยอมรับกันอยู่แล้วว่า สังคมไทยมิใช่สังคม
ซีฟอง (ฟองร้องเป็นคดีความ) แต่เป็นสังคมที่เอื้ออาทร
ต่อกัน เป็นสังคมที่อภัยให้แก่กันและกัน ซึ่งจุดนี้เป็น
ข้อดีและเป็นจุดแข็งของสังคมไทย แล้วทำไมเราไม่สร้าง
เสริมกระบวนการใดๆ ที่เป็นการเอื้ออาทร หรือที่เป็น
การอภัยให้แก่กันและกันอย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืนคู่
สังคมไทยตลอดไป ทำไมเราต้องแสวงหาความยุติธรรม
ตามแบบประเทศตะวันตกจนเกินไปซึ่งมีวัฒนธรรมแตก
ต่างกันอย่างสิ้นเชิงกับสังคมตะวันออก ในเรื่องนี้ผู้เขียน
เห็นว่า เราควรสร้างนวัตกรรม (innovation) ในกระบวนการ
ยุติธรรมของไทยให้มีรูปแบบพิเศษต่างหากขึ้นมา
โดยนำข้อดีของสังคมไทยมาพัฒนาต่อยอดให้มีรูปแบบ
ที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม

สำหรับกระบวนการที่เป็นการเอื้ออาทรและ
ให้อภัยแก่กันที่ผู้เขียนมีเจตนา ที่จะตั้งเป็นประเด็นให้
ถกเถียงกันนั้นได้แก่ กระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท
โดยชุมชน ซึ่งผู้เขียนเห็นว่า การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทที่ดี
นั้นควรจะให้ชุมชนนั้นๆ เป็นผู้อำนวยการไกล่เกลี่ย
กันเองโดยมีเหตุผลดังนี้

๑. ชุมชนทราบปัญหาข้อพิพาทดีกว่าบุคคลอื่น
ไม่มีใครหยิ่งรู้ปัญหาของตนเองได้ดีกว่าตนเองแน่นอน
ฉะนั้นชุมชนจะช่วยกันหาทางออกให้แก่คู่กรณีได้ดีที่สุด

อันเป็นการพัฒนาแบบยั่งยืนให้แก่ชุมชนอีกทางหนึ่ง

๒. ชุมชนอยู่ต้นทางของปัญหา ย่อมสามารถ
แก้ไขปัญหาค้นหาหนทางที่ก่อนที่จะลุกลามไปไกลเกินกว่า
จะระงับได้ เช่น เกิดปัญหาครอบครัวขึ้น ผู้ไกล่เกลี่ย
ประจำชุมชนจะต้องรีบเข้าไประงับข้อพิพาทมิให้
บานปลายได้ หากเรื่องมาถึงศาลก็เป็นทีที่เข้าใจได้ว่า
ระงับข้อพิพาทได้ยากเพราะศาลเป็นปลายทางของ
ปัญหาและทั้งสองฝ่ายเป็นปฏิปักษ์ต่อกันจนยากจะ
เยียวยาแก้ไขแล้ว

๓. เป็นการสร้างชุมชนเข้มแข็ง โดยหากมีปัญห
ข้อพิพาทเกิดขึ้นในชุมชนก็ควรให้ชุมชนแก้ไขปัญห
ข้อพิพาทกันเอง ไม่ต้องรอให้ทางราชการเข้ามาช่วย
เหลืออย่างเดียวเหมือนดังเช่นในอดีตที่ผ่านมา การที่รัฐ
ให้ความช่วยเหลืออย่างเดียวนั้นมาโดยตลอดได้พิสูจน์มา
แล้วว่าทำให้ชุมชนพึ่งพาตนเองไม่ได้และล่มสลายในที่สุด

สำหรับหน่วยงานที่มีหน้าที่อำนวยความสะดวก
ข้อพิพาทนั้นผู้เขียนขอเสนอว่า ควรให้องค์กรบริหาร
ส่วนตำบล (อบต.) เทศบาลเป็นฝ่ายอำนวยความสะดวกทั้งสถานที่
เจ้าหน้าที่และงบประมาณ เนื่องจากองค์การบริหาร
ส่วนตำบลและเทศบาลเป็นหน่วยงานทางปกครองที่
ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด ทราบความต้องการของ
สมาชิกในชุมชนมากที่สุด ในอนาคตจะเป็นองค์กรที่มี
บทบาทต่อวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่นมากที่สุด และที่
สำคัญเป็นองค์กรที่เป็นตัวแทนของประชาชนในท้องถิ่น
นั้นๆ จึงสมควรที่จะรับหน้าที่สร้างความปรองดองให้เกิ
ขึ้นในชุมชนของตนเองด้วย หากให้หมู่บ้านหรือชุมชน
เป็นผู้อำนวยการแล้วจะเกิดปัญหาทางด้านงบประมาณ
และเจ้าหน้าที่ดำเนินการ

ส่วนที่มาของ ผู้ไกล่เกลี่ยหรือผู้ประนีประนอม
นั้นผู้เขียนเห็นว่า ควรมาจากประชาชนซึ่งมีคุณวุฒิ

วิจัยอันเป็นที่เคารพนับถือในแต่ละชุมชนหรือหมู่บ้าน ด้วยการคัดเลือกกันมาชุมชนหรือหมู่บ้านละ ๓-๕ คน รวมทั้งตำบลจะต้องขึ้นบัญชีผู้ไกล่เกลี่ยหรือผู้ประนีประนอมไว้ประมาณ ๕๐ คน โดยมีวาระดำรงตำแหน่ง ๒ ปี แต่สามารถได้รับเลือกเข้ามาใหม่ได้อีก ผู้ไกล่เกลี่ยหรือผู้ประนีประนอมดังกล่าวจะทำการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในเรื่องใดนั้นต้องได้รับความยินยอมจากคู่กรณีทั้งสองฝ่ายก่อนเสมอ (คู่กรณีมีสิทธิเลือกผู้ไกล่เกลี่ยหรือผู้ประนี ประนอมตามรายชื่อขึ้นทะเบียนไว้) ส่วนจำนวนผู้ไกล่เกลี่ยในแต่ละเรื่องนั้นไม่ควรเกิน ๕ คน เมื่อทำหน้าที่ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทแล้วย่อมได้รับค่าตอบแทนตามสมควร

หากเมื่อไกล่เกลี่ยเรื่องใดสำเร็จให้ทำสัญญาประนีประนอมไว้เสมอ โดยมีเจ้าหน้าที่ซึ่งมีความรู้ทางกฎหมายเป็นผู้ช่วยเหลือ และให้คู่สัญญาปฏิบัติตามข้อตกลงนั้นๆ หากฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งผิดสัญญา อีกฝ่ายหนึ่งสามารถนำคดีขึ้นสู่ศาลเพื่อให้ศาลพิพากษาตามสัญญาประนีประนอมได้ทันที และคำพิพากษาของศาลชั้นต้นให้เป็นที่สุด ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะอุทธรณ์ต่อไปไม่ได้ หากไกล่เกลี่ยไม่สำเร็จให้สิทธิทั้งสองฝ่ายฟ้องร้องต่อศาลได้และเพื่อให้กระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทเป็นระบบกลั่นกรองคดี (Screening System) ขึ้นสู่ศาล ผู้เขียนยังเห็นว่า ควรกำหนดสิทธิในการฟ้องร้องคดีบางประเภทเช่น คดีมรดก คดีครอบครัว คดีโน้สಾರೆ เป็นต้น ด้วยว่า หากคดีดังกล่าวไม่ผ่านระบบการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทดังกล่าวแล้ว คู่ความไม่มีสิทธินำคดีมาฟ้องต่อศาลได้ ทั้งนี้จากประสบการณ์ของผู้เขียนที่ทำหน้าที่เป็นผู้ไกล่เกลี่ยของศาลมาโดยตลอดนั้นพบเสมอว่า มีหลายคดีที่ยุติกันได้ไม่ยากหากมีคนกลางไกล่เกลี่ยให้ โดยไม่ต้องฟ้องคดีต่อศาล หรือบางคดีเกิดข้อพิพาทขึ้น

เนื่องจากความไม่พอใจในคำพูดของอีกฝ่ายหนึ่งเท่านั้น แต่ไม่รู้จักเอาผิดอย่างไร จึงหาเหตุตามกฎหมายเช่นทางจำเป็น ทางการจำยอม หรือขับไล่ เป็นต้นมา ฟ้องร้องฝ่ายตรงข้ามเพื่อให้อีกฝ่ายหนึ่งได้รับความเดือดร้อน ดังนั้น หากมีระบบการกลั่นกรองคดีขึ้นสู่ศาลอย่างมีประสิทธิภาพแล้วผู้เขียนเชื่อว่าจะลดปริมาณคดีขึ้นสู่ศาลในแต่ละปีไม่น้อยกว่าร้อยละ ๒๐ ของคดีที่เกิดขึ้นทั้งหมดอย่างแน่นอน

ดังนั้น ระบบการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทโดยชุมชนที่เขียนได้นำเสนอไว้ข้างต้นจะเห็นได้ว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรมทางตรงอีกทางหนึ่งซึ่งอาจจะกล่าวได้ว่า เป็นการแบ่งปันการใช้อำนาจตุลาการซึ่งเป็นหนึ่งในอำนาจอธิปไตยในการปกครองประเทศให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจตัดสินชี้ขาดข้อพิพาทบางประเภทที่เกิดขึ้นในชุมชนของตนเองได้ อันเป็นแนวคิดในทศวรรษหน้าบนความท้าทายในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงและยุค Globaliation จึงไม่ผิดนักที่ผู้เขียนจะเรียกขานกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทโดยชุมชนดังกล่าวว่า “ศาลประชาชน (people court)”

ในท้ายที่สุด ประเด็นที่ผู้เขียนได้นำเสนอไว้ขอให้เป็นการจัดประกายให้หน่วยงานที่กำลังดำเนินนโยบายเกี่ยวกับการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ได้ตระหนักถึงบทบาทของชุมชนในทศวรรษหน้าแล้วสร้าง model ให้เกิดขึ้นในชุมชน มิใช่ต่างฝ่ายต่างคิด ต่างฝ่ายต่างทำ ดังที่เกิดสภาวะการณ์ขึ้นในปัจจุบันนี้ และผู้เขียนยังมีเป้าประสงค์ให้องค์กรความรู้ทั้งหมดเพื่อนำไปแก้ไขปัญหาข้อพิพาททางสังคมแบบบูรณาการ (integration) อันจะนำมาซึ่งการพัฒนาที่ยั่งยืนของชุมชนต่อไป

12 ปี

ศาลจังหวัดอำนาจเจริญ แผนกคดีเยาวชนและครอบครัว

วันวานที่ผ่านมามี 12 ปีแล้ว

ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ศาลยุติธรรม
(www.library.coj.go.th)

